

III.

ŐSZI IMÁDSÁGOK.

Die Blume eigt ihr Haupt zur mütterlichen Erde;
Sie fragt nicht, ob ein Morgenroth
Zu irgend einem Lenz sie wieder wecken werde.
Der Mensch..... fühlet seinen Tod.

Und diesz Gefühl empört sich nicht vergebens,
Es ist die Stimme welche tief
Aus seinem Innersten zur Dauer ihn berief.

.
Vom Seyn zum Seyn geht alles Leben über;
Gestaltung reift zur Umgestaltung nur,
Und die Erscheinung schwebt vorüber.
Zum Nichtseyn ist kein' Spur in der Natur.

Tiedge's Urania.

Ő S Z.

ELSŐ HÉT.

Hétfőn reggel.

Szeretnek Istene! Téged dicsőit e' reggeli fény, melly eléhivta a' nappal munkásait éji nyugalmuk helyéből. Népesednek a' mezők, mert újult hét derült az üdvös ünnepre. A' szántó és magvető rólad beszélnek. Emlegetik régi dolgaidat, mellyekben csudásan tápláltad éhező gyermekeidet. Minden állat újulva siet napi eledelére. Az ember pedig túl lép a' jelenvalón. Nem látott időket forgat elméjében. Érette tarkulnak — az emberekkel és barmokkal lepett mezők. A' vető felsohajt, és áldást kér munkájára, míg puhult föld nyeli keblébe a' sűrűn hulló magvakat. Egy jövő tavasz reménye ez. 'S bár kétes jövő leng a' munkás felett, nem csügged el, míg kiegyenlítve nem áll a' föld az eltemetett aratáson. Szent Atyánk! te minden teremtményeidnek megadtad a' jelen örömeit; csak minket választál ki hogy áldozzuk fel a' jelenvalót a' jövődnek 's nem látott sorssal kínozzuk lelkünket... Érezzük Atyánk! nehéz teher néha ez az életen; de nem zúgolódunk; mert magasabb elhivattatásunk képét rejtetted el benne — melly az idő romjai felett fog egykor feltetszeni. Jó kedvvel teszszük hát: a' mi jó Atyánk akarja — 's miért vonakodnánk?! Munkálunk, 's várunk még derült viradást az égtől, melly gyönyörködve tekintszen alá a' serkedő hantokra, 's a' föld fizesse meg sokszorozva, mit most elfogad. Légy áldott

Atyánk, ki felvirasztál, hogy e' nap is tehessen valamit a' nagy czél megközelítésére.

Sokszor voltunk hálátlanok, midőn tunyán töltöttük napjainkat 's megéheztünk. Ifjuságunk futó óráiból sokat veszítettünk, mellyekért most a' multak szemrevetése keserit... Elteltek már azok, 's hadd fedezze is sötét titok! mi a' jövendőnek vagyunk adósai. Munkálunk a' testért — igen a' lélekért, — feledd el te is a' multakat, 's fejts ki jót e' törődésünkből... Kisérd nyomon áldásoddal munkáinkat, hogy ott, hol magvető lába alatt porlanak a' barázdák, majd az arató éneke vidáman hasson fel hozzád. Emeld lelkünket magas eszméletre, hogy jusson eszünkbe az erkölcsi világ jövendője is, mellyben minden mag kikél: jót vagy gonoszt vetettünk; 's elveszük annak jutalmát is. Régi esztendők vetését aratja korunk 's ezét későbbi esztendők aratandják; mert minden érzés és gondolat is követkeéseket hordoz magában... Fejtsd ki örök sorsunkat, hogy midőn látjuk, a' mint az ősz munkáját egy hideg tél örzi meg tavaszra, — jusson eszünkbe: így fogunk mi is nyugodni a' halál fagyos éjjelén a' sirhalmok alatt. Ott fog nyugodni az örökkévalóság régi vetése, míg égi tavasz fog viradni. 'S óh milly bámulatos nap lesz az, mellyen mindenek kivirulnak a' nagy aratásra!! Simitd ki lelkünket az evangeliom eme mezejét. Lágyítsd — szelidítsd: oskolákkal, igéddel és törvényekkel, hogy Jézus beszéde ne hulljon *kövek közé, sem út félre*, 's nyomtalanul maradjon... Ne engedd felednünk, miként ifjuságunk sorsában és tetteiben rejlik vénségünk szerencséje, — 's földi életünk erényeiben és hüneiben az örök idvesség — 's kárhozat: nehogy jelenvalónk sorsában eltemessük minden földi és égi örömmünket. — Nem kínozza a' munkást a' gondolat: mi aratunk-e őszi nyomunkon, — lesz-e házunkban a' ki számba vegye munkáink termését, vagy idegen kezek és lábak fogják nyomunkat felkeresni. Segíts tehát cselekedjünk jót ott is, hol nyomon nem követi jutalom tetteinket — hogy mint mezeink puszták, úgy a' társas

élet kietlen ne legyen, 's ne hallassék a' békétlenség panasza: *avvagy nem tiszta magot vetettél-e 's honnan a' konkoly*; hanem szépüljön az emberiség és anyaszentegyház, 's a' jobb jövőre reményében kezdett munkálatok áldása terjedjen nemzedékről nemzedékre. Segélj, legyünk fáradhatatlanok a' reánk bizottakban, — vessünk reggel és estve, — ifjuságunkban és vénségünkben, hogy minden időnek, minden kornak legyen saját öröme és reménye. Amen.

U. F. Szent Isten! Hozd el alkalmas időben a' jutalmat mellynek reménye alatt teljesíti az erőtlen halandó kötelességeit. Hozd el, hogy magán jóllét, 's társasági élet öröme is hirdesse dicsőségedet. Amen.

Hétfőn estve.

Új hetet kezdünk e' napunkkal szent Isten! 's imé ennek több órái elmúlnak már, 's hűs alkony borul a' vidékre, 's készül az éjszaka, elfoglalni a' nappal derült birodalmát... Csend lép a' mezőkre, csak is az éjszakának szele által riasztva fel néha nyugalmából... Vonul a' mezőkről a' zsibongás emberi hajlékok felé, hogy itt egészben elnémuljon. Kegyelemnek Istene! nagy vagy te az ősz borultságában is, mint a' nyár égető napjain, — az eltarlitott vidéken, mint a' tavaszi reményben zöldellő barázdákon — 's bölcs a' sorsok osztásában; 's az időnek vezetésében... Áldunk e' napunkért is, bár nem mosolyogtak rajta tavasz virágai, sem a' nyár édes nyugalma árnyékai. Áldunk, mert tudjuk: egykor így hullnak el ifjuságunk örömei, emberkorunk magasabb eszméletei, és sirhalmunk körül búsan hevernek elmúlt reményeink, mint őszi levelek, kopaszult ágak alatt. Vajha mig tartanak e' lassu elhalás hetei, eszünkbe vennők: mik idvességünkre való, hogy az idő lefolyó cseppjei elmosnák tévelygéseink szennyét, 's a' nagy éjszakán nyugottabb lenne vég-álmunk. De félünk Atyánk 's levert lélekkel gondolunk életünk utó-estvéjére, hogy kietlenül jó el az,

mint ősz' hideg éjjelei, — 's végóránk rettenetesen hangzik el felettünk, mint dorgáló szód a' teremés reggelén az Éden bünhödött lakói felett. Volt bennünk eszmélet jóra, de gyengeségek sokszor fojtották el a' szép vágyakat. Hitünk ígéreteiben láttunk nyílt egeket, 's tiltott ingerek levontak a' földig, 's elestünk... Felkeltünk 's megint elestünk... E' napon is munkáltunk a' testért, feledve hagytuk lelkünket 's meglehet, nyerve vesztettünk, — mennyei örökséget cseréltünk múltó haszonért. Sok illy napjaink mulhattak el már mennyei Atyánk 's im még élünk. Nem fogytunk ki a' megtérésre alkalmas időből, 's talán a' törődött szivnek egy sohajtása reánk szállítja az egek kegyelmét. Mi bizunk, hogy ez éj után is látandunk téged miveidben; 's ezért újítsd meg felettünk ez éj után is a' napokat és alkalmatosságokat, mellyek kivegyenek tévelygéseinkből.

Tudjuk szent Isten, hogy ez éj mint minden éj örök titkot ígér azoknak, kik indulataiknak élvezet keresnek a' hitszegés útában. Kiket elfoglalt a' gazdagság bünös szerelme, — kik irigyei felebarátjok nyugalmának... Azt mondják nincs szem, melly általlásson a' sötét horulaton, bétékintsen a' hittörés hajlékába, vagy felvegye ügyét annak, ki gondtalanul alszik javai mellett. Mond meg Atyánk mindennek; add tudtára a' tévelygőnek: ha a' földbe vagy csillagokba rejtezünk is, nyilván vagyunk előtted, bélátsz a' rejtékekbe, — 's a' sötétség temérdeksége neked mint déli napfény, felfedezi titkait: — hogy a' kik nem kimélik felebarátjok boldogságát, elszaggatják az emberi törvények köteleit: féljék fenyegetéseidet, bizzanak irgalmadban; de rettegjék igazságodat is, és mindenek, munkájok érdemlett örömében keressék az éjnek gyönyörüségét, és senki gonosz gondolatok között ne viraszson. Érezzük irgalmasság Atyja! hogy szivünkben is erősek a' testiség vágyai, 's ha van is készség lelkünkben, eltávozni a' tiltott fának gyanus árnyékától; őszinte tudatunk mondja: messze, messze vagyunk a' tökéletességtől. Ne engedd azért megfeledkeznünk magunkról és rólad. Áll-

jon mindég előttünk, hogy a' lélek kész, de a' test erőtlén. Ne hallgassunk a' testiség ígéreteire, midőn független boldogságot ígért. Higyjük el, hogy a' tiltott út veszedelembé viszen, 's nem leszünk jónak és gonosznak tudói; sem hozzád hasonlók; de elvész ártatlanságunk édene 's rettenetes lesz az örökkévalóság. Az evangelium legyen világossága sötét pályánknak, nehogy eltévedjünk 's a' menny vándorai, poklokra vetődjenek. Ne csak nekünk pedig; de minden barátainknak 's minden kereszténynek 's nem kereszténynek lelkébe nyomd mélyen e' gondolatokat, míg elkövetkeznék a' sötétség, kísértő árnyékaival. Legyen ez éjszakánk háborittatlan, mint lesz majd a' halál éjszakája: mellyen nem támad ellenséges indulat az egymás szomszédságában alvó porokban, — 's a' reggelnek se legyen más öröme, mint egymás megmaradásában örvendeni... Amen.

U. F. Szent Isten! minden estve életünk elhanyaglása; minden éjjel halálunk' álma tűnik fel lelkünknek. Légy vezérünk és segedelmünk az egész életen, hogy minden napunk estvéjén 's halálunk óráján is nyugtató lelkiismerettel alhasunk el. Amen.

Kedden reggel.

Szent Felség — Atyánk a' Jézusban!... Segedelmed reményében kezdünk napi foglalatosságainkhoz. Hozzá kezdünk, ámbár izzasztó a' pálya, mellyet előnkbe mértél. Terhekké kötöted öszve az élet-jókat és örömeiket, mellyek szükségünket fedezik a' nap alatt. Nem zúgolódunk e' sorsért; mert tőled jő a' munka — erő és segedelem is naponként, — 's jutalommal kíséred törődéseinket... Vagynak esetek, — láttunk napokat, mellyekben munkásságunk sükeretlen volt, — 's megint pillantatok, mellyek munka nélkül 's váratlanul is boldogitnak 's kifejtik örömeinket. Az életszerencse nem mindég együtt jár munkásságunkkal, 's az izzadót bal-esetek és inség lephetik meg. E' kétes pillantatok sok-

szor zavarják rendeltetésünkhözi ragaszkodásunkat... Még sem zugolódunk ezért, mert legyen bár büntetésül róva az emberi nemre; édes tartozás a' munka 's jutalmazó büntetés: mint lehet egy atya fenytése. Maradjanak el bár tőle néha az anyagi jók; jutalmaz annak tudása, hogy valamit tehattunk. 'S mig a' túnyák únva számlálják panaszos napjaikat, vidámon járnak le munkássági óráink... Bűn csatornája a' munkátlan élet. Sátán rabja a' túnya. A' munkást messze kerüli a' bűn. Nem férnek gyáva gondolatok a' munkás föbe, sem ingerlő vágyak a' kiizzasztott szívbe. Az igazságosan munkálódó meg nem éhezett még, 's ha nem mindég adsz is jutalmul dús életet, igen, a' mennyit mérséklett szükség kívánt. Örömet teszünk szent Atyánk mindent, mit tehetünk ma és ezután, künn a' mezőn 's benn házunkban, a' miéink között 's a' társas életben, mint elhivatásunk hozza magával. Örömet teszünk 's áldunk, hogy megtartottál munkára, — erővel egészséggel biztatsz egész napra. Nem pirulunk ha munkátlanul nem élhetünk, mint a' szerencsének elkényeztetett gyermekei. Szép nekünk így az élet. Mig ők túnyán hivalkodnak, megnyujtott éjökön, édesen mutatjuk be reggeli hálánkat a' munkára nyert pillanatokért...

Szent Isten! őrizd meg szívünket, nehogy elfoglalja a' szerencsétlen gondolat: mintha munkátlanságba volna helyezve az élet szerencséje 's csak azok volnának boldogok, kiket már születésökben kedvező sors veszen körül 's gondtalan élet köszönti bölcsőjüket. Győzz meg mindent jó lelked által: mikip a' munkátlanság bűn, 's a' szerencse mellé is szabtal kötelességeket, 's nem is csak munka sorvasztja el tagjainkat, — a' munkátlan élet is terem nyavalyákat... Hitesd el a' földi boldogokkal: nincs szebb rész az ég alatt halandó számára, mint munkálni örömből, időtöltésből; 's hogy másoknak szolgálhassunk. Azoknak kikre kénytelenség sajtolta a' terheket, tedd édessé falatukat, hogy szeressék elhivatásukat... Őrizz meg: ne vágyjunk a'

restek sorsára, — ne törekedjünk hozzájuk hasonlók lenni, úgy is szebb rész és dicsőség hozzád hasonlítani, ki örökös munkásságban vagy. Szebb a' természet ártatlanságában osztozni, mint részesse lenni a' bűnnek. Taníts meg, hogy munka nélkül idő-viszályok nyomoréki lennénk. Erdő volna hazánk, — barlangok hajlékunk, 's a' mezők szegények... Hitesd el a' nagyokkal: nem alacsonyít a' munka, 's a' másoknak használás, dicsősége az embernek. Jutalmazz meg Atyánk minden munkást testében egészséggel, lelkében büntelenül független érzéssel, 's javaiban megelégedéssel. Azon házakból, melyek jó reggel felkelnek 's késő estve fekűsznek le — de nem vétkeznek, üzd messze a' szegénységet. A' szükség kerülje a' munkás kezeket, mint kergetett vad a' maga üldözőjét... Nagy Isten! érezzük itt, milly messze mentek az emberek: mindent munkálnak testökért, lelkökért semmit vagy keveset. Az illyeknek add tudtokra: igen drágán vásárolják az elmuló jók dicsőségét, nehogy az idő reájok nézve megzavarja az örökévalóság számvetését. Segélj, legyünk rendszeretők, hogy mit az egyik óra épített, a' másik ne rontsa le; hanem mindenik vigyen valamit jó tetteink templomára, mellyben egykor lesirni akarjuk a' föld bűneit 's éldelni a' menny örömeit... Ne engedd elcsüggedni lelkünket kedvetlenség, sem kevélyedni sikerült vágyak öröme alatt; jutalmunkat pedig add meg itt e' földön, 's az egekben is !... Amen.

U. F. Szeretetek Istene! Szebb szebb pillanataink közé számítjuk azt, mellyen azon pályában mellybe állítottál munkálódhatunk, örömmel kezdünk hát napi dolgainkhoz, 's te segíts, hogy minden órának kötelessége legyen előttünk szent, 's el ne felejtkezzünk mivel tartozunk másoknak, saját rendeltetésünknek, és néked is. Amen.

Kedden estve.

E napot is gond, 's nyugtalankodás között töltök el — hatalmas Isten !... Bóldogság utáni epedés szülte e' gondot és törődést; mert boldogság feltétele alatt tür-

jük az életet, kereszteivel. Ezt keresi a' gyermek játékaiban, — az ifju örömeiben; a' vén kor erőtlen sohajtasai is. Ennek reménye alatt hull el a' munkás verejtéke. Az érzékeny lélek epedései 's magas eszméletei is ezt sohajtják. Szeretetnek Istene! te adtad ez ösztönt keblünkbe. Hova rejtetted hát a' sziv ohajtasainak e' kedves tárgyát?!... Keressük magánságban 's az emberek között, küzdünk az élet bajaival, 's kísérteteivel — munkálunk és reménylünk; 's még is mindig hiját érezzük sorsunknak. Mulnak napjaink és esztendeink, 's még sincs elérve a' cél. Jobb óráinkon szintúgy érezzük e' hiányt, mint borultabb pillanatainkon. Mire tehát e' kínzó gondok?!.... Szent Atyánk! hisszük: nem azért adtad e' vágyat, hogy céltalanul kinozzon; mert nem szoktál teremtményeiddel csufolódni. Meglehet, hát magunk keressük igen messze a' közel valót; többnyire magunkon kívül: élet-jók bőségében, világi dicsőségben keressük, — 's a' képzelt valóban árnyéket találunk. Nem akartad, hogy megvessük ezeket — 's pillanatnyi örömet mindenben rejtettél: ezért fájdalomainkba is néha beleszeretünk, hogy inkább szeressük magát az életet is. Gondod volt, hogy a' fénylő sorsban is érezzünk hiányt, — 's emlékezzünk meg, hogy ha az egész világot megnyertük is, nincs hasznunk, ha lelkünk-ről nem gondoskodtunk; mert senki sem él abból, hogy sok javai vannak. A' mennyei tűznek egy szent szikrája van lelkünkben. Ezt élesztik közlelkü törekedések, — 's mások arczárol letörlött könnycseppek, 's melyeket némes érdem utáni epedésben magunk hullatunk. E' tűz égeti ki szivünk-ből a' bünös kívánságokat, hogy tisztulva adhasson vissza az egeknek. Szent Atyánk! most értjük, hogy időt és örökkévalóságot együtt foglaltak magokba atyai titkaid, 's ha mindig így értsük, kerestünk volna és érdemelnénk nagyobbat és jobbat is a' föld nyomorult fillérkéinél: de tévelyegtünk, 's tévelygéseink meg is büntettek. Könyörülj rajtunk! Jó lelked vezéreljen, hogy semmit egyebet ne ohajtsunk, sem cselekedjünk, mint a' mivel itt kedvet

találunk előtted — 's örök boldogságot érdemlünk égi hazánkban.

Vezesd el lelkünket a' természet kietlenült vidékeire: lássunk ott leveleiből kifosztott élőfát, szélvészben repkedő falevelet és elnémult mezőt, mellyet senki nem látogat, — 's értsük meg, mi lesz belőlünk, miután elfáradtak örömingereink — kialudt az életpróbákkal küzdött tűz keblünkből, 's elhidegült körülünk az emberek világa. Szent Atyánk! ha kiolthatatlan vágy bennünk az, melly földi dicsőségre ösztönöz; ha nem lehetünk el földi jók nélkül — segits bölcseségre, hogy a' gazdagságban szegények — a' tudásban vakok vagy babonások — a' szerencsében szerencsétlenek ne legyünk; hanem elégítsék ki azok a' lelket, melly érettök epegett, fizessék meg a' törődést, mellyel szereztük. Tartsuk lelkünket függetlenségében, 's keressünk nagyobb, mint a' minék szerzése olly sokszor kerül vétkes epekedésbe 's önzés kinjába, — ne veszítsük el örökéletünket az idő szemfényvesztéseiben... Sokszori csalódásaink éreljék erős hitté: hogy a' mit az idő emésztet, lefoszlik a' halhatatlanság polgáráról, 's boldogság nincs benne; az igaz boldogság kútfejét nem az idő fakasztotta, 's csak is égi vándornak nyujt enyhületet. — Figyelmeztess a' szerencse kedveltjeit, hogy kevélyek ne legyenek; a' felfuvalkodás alázza meg magát. Mutasd meg minden szemnek az esztendőök játékait, mellyekben a' gazdag szegényynyé lett, — a' másokat eltapodók, elestek, — kik fenn láttak, utóbb porba csusztaak kegyelemért esdekelve — hogy minden tudja megérdemelni szerencsáját — hordozni sorsát... Áld meg mai igyekezetünket. Őrizd meg az éjszakában is mit eddig kerestünk. Adj élet-bölcséséget, hogy vagyonunknak vegyük hasznát az idvességre. Mutass élet-képet a' ködökkel borongó estvében is, hogy jusson eszünkbe, miként a' halál völgye is, illy ködösen fog sötétleni — 's tartsuk meg hitünket, a' szomorú útra szövétnekül. Adj nyugtot ez éjen; de segits, előre békéljünk meg ellenségünkkel, — tegyünk eleget annak, kit megbántot-

tunk, 's így mondjunk egymásnak, 's kívánjunk magunknak is — jóéjszakát... Amen.

U. F. Életjókát földi szerencsét várunk napjainktól sz. Atyánk! de adj lelki erőt, hogy ha néha jutalmazatlan maradjunk is itt, mint a' kik a' mennyei nagy tavasz magvát hordozzuk keblünkben, sorsunk hiánya mellett is legyünk hitünkben csendesek, napjaink' alkonyán, 's akkor is midőn utósó éjszakánk álmába szenderedünk. Amen.

Szerdán reggel.

Bölcs, hatalmas és szeretettel teljes vagy — nagy Isten! mert nem hagytál egy időszakaszt is gyönyörűség nélkül. Reá ismerünk e' bölcseségre és hatalomra: hol komoran borong az őszi természet, mint ott, hol nincs ősz; mert örök tavasz virit.... Egy éj sötétségében vesztegettünk, 's már eloszlott a' sötétség 's enyhül a' hült levegő. Hol az éj meghervasztotta, a' nappal visszahívni erőlködik az elvirult életet. Naponként népetlenebbül a' mező, nem diszlik virág a' hantokon; de egy új év aratására viruló vetések ragyognak a' távolban. Hullnak 's keringve repkednek a' fákról sárgult levelek; de nem örömet válnak meg a' gyümölcsöktől, mellyeket eddig gondosan rejtettek el zivatar elöl... Zúzos dér uralg a' harmatos oldalokon; de értt gerezdek kinálkoznak a' hervadó koszoruk közül. Imádunk áldásoknak Istene. Miveid szemléletéből nyert áhítatos elfogódással imádunk. Eszünkbe jutott: mennyi jótéssz minden korról, minden helyezettel ez életben. Ifjuságunk napjait édes csalódások szépítették. Magas elgondolások ékesítik az emberkört. Tapasztalás, hit és feddetlenség, gyönyörüsége az aggott kornak, mint ért gyümölcs a' még sötéten zöldelő ágaknak. Jó vagy és bölcs szent Atyánk, mert ha nem adod is minden áldásaidat együtt egynek, juttatsz külön külön mindeniknek. Nem csak a' tavasznak, a' bús ősznek is engedsz derülést; 's a' megvetett sorsnak is mosolygó órákat. A' szegénynek van jó embere ki sorsából részt vegyen. A' szülők számára örömet fűztél nagy kötelességök

nyugtalanságai közé, — 's annak, kit a' környületek elvontak az életnek e' szép darabjától — a' függetlenség örömeit engedted éldelni magányában... Kel néha aggodalom lelkünkben, midön látunk nyomorultat vigasztalás nélkül veszödni; de tudjuk, hogy édes Atyjok vagy, 's vigasztald meg őket — és boldogíts minden benned bizókat.

Nem aggódunk rajta: nyilik-e öröm számunkra az élet szép mezején, mert eltölt pillanataink kezesei szeretetednek. Ha sok maradt is következés nélkül kinezéseinkből 's reményeinkből és eltűntek mint korán haló csecsemő a' szülői karokról, — ha elenyésztek is mint tavasz virágai, mellyek nem láttak őszi érést 's önterhek alatt ingó ágakat: a' mit birunk tőled van, *tőled származik minden jó és tökéletes ajándék az egeből.* Megtermi minden föld a' maga gyümölcsét, — 's ha nem is olly édest a' hosszas télben borongó vidékeken, mint a' naphevet únt hantokon — teremtményeid mindenütt áldásidból élnek; tehát mi is. Atyánk! A' lélek mondja: te tápláltál eddig; táplálj ez után is. Ne engedd égaljunkat elkietlenülni. Adj mindig a' tavasznak virágot, érelő meleget 's enyhítő árnyékot a' nyárnak; és az őszenek — terhelt ágakat. Midön nem birjuk könnyörületre az esztendőket, és sok magról keveset takarunk; annak a' kevésnek adj sükert, hogy mellette, mint ama csudás kenyerek mellett, elégedjék meg a' sokaság. A' köz jólét fénye sugározza be a' szenvedő nép sötét útát. Szülessék Megváltó az anyagi élet keserü terheit enyhíteni. Érleld meg korunkat minden szép törekedés elfogadására, mi inséget enyhít — személyt, vagyont bátorságosit, jólétet terjeszt: 's elvetni minden babonát és előítéletet, mellyek között egyik nemzedék a' másiknak adja által a' népínséget... Mond meg mindennek, hogy nem hálátlanság sem tisztelet hiánya elhagyni az utakat, mellyek eltévesztésről ismeretesek, 's az elhunytak' botlásait kikerülő unokák nem vétkeznek. Addig is pedig szent Atyánk, mig egy szerencsésebb vidék eltanult bölcsesége szépitené mezeinket — boldogitaná

népünket: éltesd gyermekeidet az esztendő' vidámságával. A' szebb jövő reménye szüntesse az érzelmek hánykódását. Legyen a' békétlenség sorsáig lenyomott nép csendes és munkás, tüdő és vallásos, joga és kenyere bántatlan, — igazságos reménye biztosítva. Tartsd meg e' napoknak, e' heteknek örömét, hogy a' magvető csendes imájával 's a' szüretező vig hangjával erősödve keletet és nyugotot bójáró szellő mindenütt elmondhassa: miként szeretetedből, hazánknak is vannak boldog gyermekei!. Amen.

U. F. Nagy Isten! munkálunk mi a' jelenben, de a' jövőbe határozódik reményünk. Segíts úgy munkálnunk napjainkban, hogy bizvást számithassunk áldott jövőre, e' földön 's az egekben is. Amen.

Szerdán estve.

Nagy Isten! imánkat végezve 's a' nap terhei alatt elszéledett gondolatainkat rendbeszedve: még egyszer végig gondolunk javainkon, 's ime minden pontról biztosítást halljuk, — hogy nyugodtan bocsátkozhatunk éjjeli nyugalomra; mert te vigyázni fogsz érettünk. Szent Atyánk! engedd e' hit ölében csendesen tölteni az éjszakát; mert lám hajlékainkhoz költözött a' nyár, áldásaival; de a' tél megzavarja kívülről a' nyári derengéseket. Éles süvöltések verik fel óránként a' sötét éjszakák csendességét... Kietlen és félelmes az ősz hosszú éje; mert a' természet más égaljra vette az enyhültebb éjeket, éjszakán tél váltja fel már nappali nyárunkat. Az emberek, kikkel körül vagyunk véve, irigyek és gonoszak. Barátainkban nem mindig bizhatunk. Ellenségeink rettenetesekek, mint a' ~~babona~~ rémlelkei... Fenn leng a' keresztényvilág alvó gyermekein frigyed nagy parancsolatja: *a' mit akartok hogy más tegyen veletek, tegyétek azt vele* — hogy senki ne emeljen gonosz kezét, 's ne tegyen bűnös lépést más ellen; de a' gonoszok sötétséget kérnek az éjszakától, hogy elrejtsek a' veszedelem útait, 's egyik a' másiknak le-

gyen rettenetes, mint lappangó vad az őrizetlen nyájnak... Öröm itt nekünk, irgalmasságnak Istene! hogy őrszemeid soha nem szunyadnak. Öröm, hogy végetlen hatalom van kezében: eltörni az erőszak pálcáját, 's a' természet kedvetlensége ellen békés hajlékot, a' gonosz merénye ellen biztos menedéket tudsz mutatni. Megengeded hiszen néha az istentelennek virágozni, elbocsátod a' gonoszt titkos útain, hogy önvesztén tanulja meg 's tanítson mást is tőled lett elhajlásának veszedelmére. Gondod van azonban, hogy veszszen el a' gonoszság ön után, 's törbe viszed az álnokot. 'S azt, ki sajátot nem tisztel, meglátogatod, — hogy tartassék meg a' sokaság; mert idővész 's emberi fondorság ellen te vagy oltalmunk, nyugalmunk és pajsunk.

Mi is erőtelen tévelygők vagyunk szent Atyánk! de nem kívánunk mást háborgatni; 's ha valaha okoztunk is másnak nyugtalan éjszakát, — ha üztük is el felebarátunk szeméről az édes álmot, midőn megzavartuk házi örömeiket 's csorbitottuk vagyonjokat — nem, óh! nem elszántságból tettük. Tévedés vitt félre az egyenes útról... Bocsánat, irgalom tőled szent Atyánk! Minden gyermekeidnek, kik örömet képzelnek abban, ha mást keserithetnek — 's előmenetelt, ha mást akadályoznak: add tudtokra, hogy az az öröm keserűség vetése, 's a' mástól elrabolt nyugalom kínos lesz, mint pokol gyötrelmei. Add tudtokra: mert nem hiszik, nem tudják minő veszedelem vár rájuk. Megcsalták őket érzéseik, gondolataik egybe zavarodtak, értelmök meghomályosodott; de talán leteszik az ellenséges indulatot — midőn tőled értik meg akaratodat!... Tudjuk szent Atyánk! hogy a' te különös figyelmed vezérlette által eddig is sorsunkat a' sötét éjjelen, 's vezetésében nem fáradtál el. Nappal dolgaink folytában, éjjel nyugalmunk szempillantatain őriztél, ápoltál — légy áldott most és örökké, — dicsőítve tőlünk és maradékainktól. Öleld be gondviselésed karjaival ez éjszakát is. Öleld be a' meghóltakat, élőket és születendőket: hogy a' sírok

nyugalma legyen háborítatlan, 's idvezítő kegyelmed vegye körül azoknak alvóit; az élők enyhítően aludják által a' sötét órákat, — kik ez éjen köszöntendik először ez árnyék életet, hozzanak örömet a' házakba, mellyekben elhangzik az első sirás keserve, 's egész életökben áldólag emlékezzenek vissza az éjszakára, melly egy bódog életnek tette sorsossáivá, — *és az anya, ki most fájdalmat érez: felejthesse örömmel kinjait, gyönyörködve, hogy embert adott a' világnak...* Tölünk pedig távolíts minden veszélyt melly álmunkat háborithatná. Legyenek azok most a' természet titkaiban, vagy emberek gondolatában — távolítsd el, hogy megtartásunk dicsőítsen... Csak gondviselésed fedezzen — megleszünk békülve sorsunkkal, ha többé e' földön fel nem viradnánk is. Tarts kegyelmedben, míg felviradunk, hogy akkor újulva dicsérhessünk — akár e' sötét csillagon, akár az egekben léssen az... Amen.

U. F. Mennyei felség, vedd oltalmadba a' jámbornak napi igyekezetét 's ártatlan kinézéseit, hogy higgye el minden lélek, hogy kik igaz úton járnak, égi pártfogásban részesülnek; 's e' hit' gyümölcse legyen e' földön csendes lelkesmeret, 's az egekben örök idvesség. Amen.

Csötörtökön reggel.

Napot virasztál reánk szent Isten! 's már vidáman ragyognak a' napsugarok hegyeinken, de hervadt falevelek 's hideg hantok fogadják azokat; és többé nem hozhatják vissza a' tavasz elvirult vidámságát, sem a' nyár hévségét... Illy kietlen lesz az élet is, ha ifusága egyszer elvirult, 's a' kies napok is csak halálát szépítik, de örömeit vissza nem hozzák!! A' mint közeledik a' természet téli nyúgalmára: kevesedik az öröm a' mezőkön 's a' szép napok is vándor madarainkat költik fel enyhültebb ég alá sietni. Mennek ök. Itt hagyják únt fészkeket 's csak kis családukat viszik magukkal, hogy örök nyár kellemében töltsék szép rendeltetésök napjait. Te adtad nekik ez ösztönt szent Isten!

Megtanítottad az ég határait, hogy útat ne téveszszenek. Mutattál nekik hazát, melly hevesülő egünket számukra megenyhítse. Vezérelj őket hegyek és rónák felett, a' hosszú úton. Nem üzi őket hiúság, sem haszonvágy. Ártatlan ösztönt adtál beléjük 's ők engednek. Bár fáradságos a' költözködés nyugtalansága, mikor intnek a' pillanatok, elhagyják itteni hazájokat... Érzik, hogy ott is viradnak számukra kies napok; mert ott is mint itt, gondviselésed alatt lesznek... Ott is örömmel köszöntik a' reggelt, és lételök mértékében, ott is boldogok. Megfoghatatlan Isten! ki járhat végére bölcseségednek, ki olly csudálatosan adod ki teremtményeidnek örömüket!? Elmulik tőlünk is a' világi öröm és dicsőség, 's komor ősz borul sorsunkra; de számunkra is mutattál jobb hazát, hova vágyjunk a' föld kedvetlenségei elől... Szívünk alatt érezzük is azt a' jobb világot. Vezérül adtad az evangyeliomot, hogy el ne tévesszük a' messze útat. Elkietlenited néha sorsunkat, hogy ki ne haljon lelkünkben a' szent vágy, el ne csüggedjen törekedésünk. Érezzük még is szent Atyánk, hogy *a' gólya az égben tudja az ő idejét, és a' fecske és daru tudják mikor kell elmenni 's mi, nem mindig ítéletedet...* A' testiség ingerei reá erősödnek a' jobb akaratra. Kétségek támadnak az út felől 's a' várt hazaboldogságáról — 's itt dideregjük által a' bizonyos tavasz örömeit is. Bűnös ingerek ölik el a' nemes csirát, 's nem virágzik fel a' hit plántája; vagy ha fel, 's magvai hullanak is, kihajtásuk nem éri az eget... A' legszentebb sugallásokat megvetjük, 's a' boldog Kananán elől visszahajtunk az eltölt kedvetlenségekre. Ezért üz panasz panaszt halandó ajkakon, a' pusztában; mert nincs szívünkben mindig hit, — nincs reményünkben a' szenvedéseknek kárpótló hazája, — nincsenek mennyei utazók a' hervadó világok felett!!

Kegyelemnek Istene! bűneinkért ne mondj le vezetésünkről. Ne engedd kialudni lelkünkben a' szent vágyódást, melly a' nem egészben ismert világ létét sejtí, és várja keblünkben. Kormányozd oda érzésein-

ket, hogy azt, mit e' föld igazságosan kíván, tegyük meg, míg az idő kedvez, — míg nem jönnek el ősünk munkátlan napjai. Midőn itt többet nem munkálhatunk, nem lesz öröm sem kies napok számunkra: segélj mondjunk le nyugodtan az itteniekről, és siessünk hitünkkel a' menny örök tavaszába; addig is pedig ne felejtsük: hogy ez az élet csak által útzó pályája egy jobb hazának, 's szeretnünk kell felebarátinkat mint azon egy út társas vándorainak. Te kötötted össze szent Atyánk, sorsunkban az innenső és tulsó életet, te vezetted szenteidet a' szép pályán — légy nekünk is vezérünk... Támaszsz köztünk tapasztalással gazdag lelkeket, kik erősebb hittel bejárva előre a' keresett hazát, vidám izenettel jöhessünk vissza, melly új ösztönt adjon a' kísértetek ellen. *Szem nem látta, fül nem hallotta* azon világ dicsőségét; de int felénk Jézus példája: e' leszen vezércsillagunk. Ne engedd kitörlődni lelkünkben a' meggyőződést, mikép ott is gondviselésed alatt leszünk, 's felderül az óra egykor az új vándoroknak a' hosszú éj után, midőn oda kell indulnunk... Milly szép jelenés lesz az szent Atyánk! Isten! dicsőítsd meg a' hozzád sietőket. Azok is, kiket nekünk adtál, legyenek ott velünk midőn jutandunk országodba. Azokat kikkel itt együtt éltünk, láthassuk meg ott, ha más úton érkeznek is oda. E' napunk is néhány lépéssel közelebb viszen a' nagy célhoz; ne engedd azért, hogy hiábanvalóságokkal, mellyek élválásunkat, vagy bűnökkel, mellyek hozzád juthatásunkat nehezitnék, terheljük szivünket; hanem munkáljunk a' reánk bizottakban, míg nem jön el ősünk; mellynek kedvetlenségei 's derülései — indulóra szólitanak. 'S ha ma lenne e' nagy szempillantat!!!.. Ám legyen! maradjon itt lelkünk sárfészke; gondviselésed alatt marad az, 's majd a' nagy tavaszon visszaleng öntudatunk e' kietlen vidékre 's ismét megtaláljuk azt. Szent Isten, légy vezérünk itt és azon úton is, mellyet eddig csak hitünkben jártunk meg. Amen.

U. F. Kegyelemnek Istene! rövid bár életünk, nagy kötelességeket mértél előnkbe, 's dicső pályát, melly mennyben

végződik. Légy vezérünk és oltalmunk, hogy itt hiven teljesítve kötelességeinket, mindig jutalmat érdemeljünk 's nyerjünk tőled. Amen.

Csötörtökön estve.

E' nap tehát nincsen többé. Hűs éj borul nem soká munkás óráira, 's eltemeti azokat. Kegyelemnek Istene! te adsz nekünk napokat, hogy örüljünk lételünkön. Adsz eszközöket, mellyekkel éljünk embertársainknak, magunknak és törvényeidnek — földi és mennyei elhivatásunknak. Vannak hiszen kikre gazdagabb égalj derült mint hazánkra, 's boldogabbak is mint mi; de nem botránkozunk e' különbségen. Vannak meglehet nekünk is örömeink mellyek nekik nincsenek; van hiány az ő boldogságukban is, mint a' miénkben; mert te minden gyermekeidet szereted, 's van boldogság a' szegény kunyhó lakosa számára is, — csak értse rendeltetését, 's úgy használja fel óráit, mint idvessége kívánja. 'S midőn napjainkat leéltük, minden földi szerencse egy pillanatban elenyészik, mint az éjszakának bolygó tüzei. Adtál azonban mindennek, mivel a' napnak szükségét fedezhesse, cselédeit megenyhitse, 's hajlékba vonuljon idővész elől. Kiterjesztetted kegyelmedet az erkölcsiség országa felett is, mellybe a' világnak minden lakóit befoglaltad. Nincs hijja itt gondoskodásodnak, mert az evangéliumot birnunk engedted, 's evel gazdagabbakká tettél nagy népeknél, mellyek nem ismertek téged, 's a' Kristsztust, — nincs reményök a' sírok félelmei ellen, sem vigasztalásuk a' keservek pillanataira. Miként sáfárkodtunk ennyi kegyelmeddel?! gondoskodtunk-e a' miéinkről 's nem csaltuk-e meg őket bizodalomukban? — 's a' mennyre szakasztott órák nem tettek-e rabjaivá a' pokolnak? de csak éreztük is-e, hogy számot kell adnunk minden hivalkodó érzetről, kába gondolatról és bűnös tettekről?!... te tudod ezeket szent Atyánk. Mi látjuk, érezzük, hogy sok napjaink tűnnek el nyom nélkül mint a' vizeknek bubo-

rékai. Megemlékezünk néha mindenről: elmúlt örömeinkről, méltatlan szenvedéseinkről, a' világi fény és testiség kísérteteiről, — 's mindenről, a' mi örömet ígér; feledve pedig az intések, fenyegetések és ígéretök, mellyek örökös hazánkra emlékeztetnek, 's mondják, hogy lesznek pillanatok, mellyek a' sírok sötét útján királyi széked eleibe vezetnek.

Ez az óra tehát mint minden napunk estvéje, legyen halálunk emlékezetének szentelve, hogy az esthajnal hűs szellője hozza el mindig a' sírokról kedveseink emlékét, 's költse fel halálunk érzetét... Az éj magánya hívja lelkünk eleibe azt a' szomorú éjszakát, mellybe fog egykor süllyedni napunk a' sírhalmok megett — hogy minden napnak számadása töröljön le valamit nagy adósságunkból. Ime szent Isten! a' *lélek kész* — erősíts, hogy a' testiség hatalmát lerázva, lelkünk örök jussának hódolhassunk. Vezess el lélekben a' természet haldokló ágyához, hogy a' mező kiholt pompája mutassa meg minden földi dicsőség hiuságát, 's a' termést beadott élőfák megkönnyült ágai győzzenek meg: mennyire könnyebbült a' lélek, midőn kiállott küzködései után leróta pályája terheit; 's csak szép életnek lehet szép estvéje; 's a' jól folytatott munkának könnyű a' számadása. Taníts hogy ne számáljuk napjainkat bűneink szerencsésével, sem elmúlt gyönyörüségeink mértékével, 's ne az esztendők alatt legörbült vénség öszült hajait vessük az örök ítélet mérő-serpenyőjébe, hol úgy is ezer esztendő mint egy éjnek rövid vigyázása; — hanem a' mit túrtunk szenvedtünk: — a' testiség legyőzött harczai, — 's hitünk győzedelmei legyenek mértéke érdemünknek, ereje reményünknek. Örökkévaló Isten! tekints alá dicsőségedből gyermekeidre, segítsd fel őket hitökkel magadhoz, hogy a' szent elgondolásnak gyümölcse érjék meg az örökkévalóságra... Tudjuk mi azt Atyánk, hogy ha egy dicsőbb hon' ígéreteiben határozta is rendeltetésünk kifejlését, nem kívánod, hogy a' föld ártatlan örömeit veszítsük, — esedezünk tehát áldd meg földi igyeke-

zetünket. Ne engedd, hogy aval, a' mi jót tehattunk, elkevélyedjünk; hanem mint csendes éj az alvó természetet — őrizzük lármátlanul keblünkben annak nyugtató érzetét: meg lévén győződve, hogy mit titkon teszünk, megfizetsz érette nyilván. Ha kevés jót miveltünk, ne engedj kétségbe esnünk tudván, hogy *a' ki a' kevesen hív, sokat bizsz reá az egekben.* Engedd, még mielőtt éj boritna el, végig nézni egyszer cselekedeteinket, hogy tiszta tudattal hunyjunk el mint a' nap midőn utolsó sugárt vet vissza az elhagyandó vidékre. Így aztán tedd nyugalmassá az éjszakát, széppé a' felviradást... Amen.

U. F. Bölcs Isten! Bizonyosokká tetted gyermekeidet, hogy egy sincs előtted elfelejtve. E' hitnek adj diadalmat, hogy mindegyik gyermeked oltalmadban bizva, csendesen nyughassék, alhassék a' bekövetkező éjen 's ez után is. Amen.

Pénteken reggel.

Hatalmas Isten, édes Atyánk! — hálálva fogadjuk e' napot, melly elüzte az éj sötét óráit. Körül tekintünk, 's imé mindenütt e' költsönös küszködést találjuk: élet és halál, tél és tavasz, nappal és éjszaka küszködnek a' reggel fényénél a' haldokló természet ágya körül. Itt egy virág hervad, túl egy másik diszlik késő nyílásával. Itt leforrázvá a' nyár ékességei, amott gyenge zöltség hajt ki rövid virulásra. Lassu lépteivel észrevehetőleg közeledik a' halál kioltani a' plántai életet. Sorsunk képét látjuk itt szent Atyánk; mert hasonló küszködés alá vetted életünket is. Ifuságunkban a' sziv édes harczi; emberkorunkban az életgondok terhei; a' vénségben az élet és halál titkos küszködései zavarják nyugalmunkat — ostromolják hitünket. A' test és lélek egymás ellen törekednek. Elszakaszt a' halál kedveseinktől, 's midőn ezeken feljül emelkedtünk, az örökkévalóság és az idő osztakoznak felettünk. Az idő: hogy elnyerje testünk romlandó hajlékát... Az örökkévalóság: lelkünkért, — hogy vissza vezérelhesse égi

honába. Küszködés és nyugtalanság tehát mindenben és mindenért: a' föld örömeiért 's a' menny dicsőségéért. Itt áll előttünk Jézus, ki fájdalmak és méltatlanságok alatt esett el; de a' kereszt kinjai lettek dicsősége kezdete. Vajha mi is mindig ez úton jártunk volna, hogy pályánk küzdéseivel érdemelnénk mennyei dicsőséget, törődéseinkkel világi előmenetelt — 's a' sziv' harczai-ban győzedelmet nyertünk volna; vagy ha elestünk is, sebeink mutatnák, hogy hivek voltunk megbízatásunkban!!... Szent Atyánk! megvalljuk; mert érezzük, hogy e' küzdések reánk nézve nem mindig voltak szerencsések. Vigyázatlanul leptek meg a' kísértetek. Elhamvadott a' vallás örtüze keblünkben, 's nem volt mivel vezérfényt gyujtsunk a' megrohanási órákon. Védtelen lelkünkbe hatottak az ellenség ostromai... Az örök-kévalóság bajnoka gyáván esett el az idő fegyverei alatt.

Van még bizalmunk kegyelmedhez szent Atyánk! 's könyörgünk, gyógyítsd bé sebeinket, hogy vigyázatlanságunk keserítő érzete enyhüljön meg. Segíts ezutánra vigyázóbbakká, hogy máskor legyünk mozdulatlanok hitünkben, mint Sion sziklája az imádott szentségek alatt — 's midőn boszantanak az emberek, bűnre ingerelnek a' testiség ingerei, 's a' kevélység hazug ígéretei: legyünk győzedelmesek. Győzedelmünket koronázd meg bóldog sorssal, 's biztos reménnyel. Ne engedd, hogy lelkünkbe férkezzék a' kinzó gondolat: mintha ez életet kietlenné tennék e' küszködések; sőt higyjuk el: mint szülő anya fájdalmát öröm kíséri kiállott szenvedéseinket. Segíts legyünk független urai magunknak, és bátrak a' viadalban, hogy ellenségünk pirulva vonja vissza magát, — hitünk legyen mindig erős, mint a' Dávid tornya, mellyben ezer fegyverek voltak letéve. Magunknak soha ne hízkelkedjünk: legyünk engesztelhetetlenek tévedéseink iránt; másnak pedig legyünk engedelmes birája, barátja, hogy midőn összebonyolit az élet embertársainkkal, 's boszút kell nyelnünk, keserüséget türnünk, legyen fegy-

verünk és paizsunk szeretet. Evel gyözzük le a' háladatlant, 's az irigyet, ki bódogságunkra vágyik. —

De szent Atyánk! boszut nyelni azoktól, kiket szerettünk, nehéz feladása a' szívnek: *nehéz szeretni a' gyűlölőt*. A' te kívánságod ez; nem értjük; de még is még is érezzük, szép törvény — 's dicső lesz győzedelme. Legyen tehát! lemondunk minden keservek boszus érzetéről. Eltűrjük a' fájdalmat; de Atyánk! ne hagyj jutalmazatlan. Ez élettől nem várjuk e' titkok felderítését; de tudjuk: vár reánk jobb élet. Ott, öltöztess győzedelmi ruhába, ki itt törvényeid mellett esett el. Mindennek, ki jó cselekedetekben való állhatatosságban keresett dicsőséget, fizess meg örök-élettel. E' napunkon is tovább folytatjuk harczunkat; mert munkálni fogunk testünkért és lelkünkért; de győzni is akarunk. Az igazság bajnoka Jézus, álljon mellettünk biztatásaival, — úgy is az ő fegyverével lépünk fel. Tedd hatásokká e' fegyvereket, hogy hitünk mindig győzzön; 's az egész keresztény világot segéld e' győzedelemre, hogy a' jézusi zászlók diadalma legyen: országod terjedése. Hit, szeretet jutalmazza a' nemes harczot, 's a' föld mint Isten országa már itt alatt enyhitse meg a' jutalomért méltán epedőket... Amen.

U. F. Mennyei sz. felség! Im földi gyermekeid küzdenek az étellel: türnek és munkálnak; de benned helyezett bizalommal. Adj erőt nekik, hogy győzzék le az élet szükségait, a' méltatlanságok érzetét és a' halál félelmét is. Amen.

Pénteken estve.

Végeztük már e' nap foglalatosságát kegyelmedből hatalmas Isten! szerelmes Atyánk! — közeledik a' pillanat, mellyben a' fáradt kezek lerakják műszereiket. Az alkonyuló természet is teritgeti hűs lengésű szárnyait a' szomorú vidék felett, 's nyugvó hajlékokba hívja minden állatokat. Tudjuk szent Atyánk, hogy midőn az estalkony halovány csillaga aláragyog az üres mezőkre, nyugtot keres a' fáradt, 's álmat várt lankadt szemekre,

e' gondolat lebben lelkünk eleibe: *valljon nyugtató lesz-e minden halandónak éjjele?* Tudjuk hiszen, hogy minden testre álmod és nyugalmas ígérnek az éj sötét borongásai: de vannak nyugtalankodó indulatok, fájdalmas virasztások 's kedvetlen riadozások, mellyek sokszor keserítették éjjeli pillanatainkat. Azoknak félelme most is leng felettünk, mint szomorú felleg a' csendes mezők felett... Oh mi boldogok lehetnek azok, kik tiszta lélekkel és szándékkal jártak el napi dolgaikban, 's nincs okuk félni az éjszakától; mert nem rémitik a' multak bűnhődései, 's nyugtató öntudat enyhíti nekik a' keserű poharat, — 's teszi könnyükké a' keresztekét... Ez ígéreted szépíti nekünk frigyed, mellyben van ígérlet, van fenyegetés is törvényeid méltósága mellett. Példát is támasztottál Jézusban és barátaiban, hogy legyenek jelöl azoknak, kik méltatlan keservek alatt nyögnek; mert ők türnek nemesen, — 's édes volt szenvedésök, mert dicsőségedért kellett kiállniok. Nem érdemelni 's még is szenvedni, nem vétkezni 's még is bűnösökkel egy sors alatt lenni, — igazságos Isten! ez-e a' te akaratod?.. Ezért kívánsz-e tőlünk áldozatot és megtagadást, hogy még is türjünk és keseregjünk, — epedjünk valóért 's azt ne találjunk?! Szent Atyánk! ne tudd fel lelkünk e' hánykodását. Az élet kétes környületei zaklatták fel azt nyugalmasból, mint vészharang kongása az álmaiban boldogot. Ígérted, és hisszük, hogy az idő nem mindig érti fájdalmainkat, 's könyező vetésünkről aratunk a' siron túl. Nem is rendeleid zavarták meg nyugalmasunkat; hanem érzeteink tévelygése; mert sokszor vágytunk célra fáradság, vártunk jutalmat munka nélkül — 's megcsalt e' hiedelmünk.

Könyörgünk szent Atyánk! értsd meg szivünk kínzó gondolatait, mellyek között hánykodik hitünk és reményünk. Derítsd fel a' bús gondokat, hogy lássunk atyai tökéletességeidben, nappalainkon és éjszakáinkon is — életünkben és halálunkban; e' föld-hanton és az egekben is... Ismerkedtess meg minden lelkeket rendeltetésökkel, miként az elmuló rövid álmokra komoly való derül az

idő határain túl, 's itteni könnyhullatásaink nyomán dicsőség aratása fog kihajtani: hogy a' hitnek barátja el ne csüggedjen a' nehéz út terhe alatt. Tudjuk hogy ama látatlan ország ígérete kevés lelkeket szokott mozgásba hozni, 's a' jámbor már ez élettől is várja méltó jutalmát. Jutalmazd tehát itt is annyira, mint atyai czéled természete szenvedni. Szállítsd a' jóra törekedő lelkekbe meggyőződésül, hogy a' jó tettnek enyhítő jutalma, annak tudása is, ha jót cselekedtünk. 'S ezt sem indulatharcz, sem emberi gonoszság el nem rabolja. Ez kincsünk és koronánk. —

Ott van a' halandó embernek szive, a' hol a' kincse; mutasd meg hát: mi vár számunkra országodban, hogy előre költözzünk oda lélekben; — tegyük meg itteni tartozásunkat; de oda függesztett szemekkel, hogy el ne téveszszük az örök czélt. A' kinek lelke tiszta és nyugodt, mint fellegtelen éjszaka: ne engedd megháboríttatni nyúgalmát, 's jó tettei ragyogjanak tisztán a' sötét pályára.... Anyagi kincs, családi öröm, vagy bár mi legyen a' föld ártatlan öröme, add meg azoknak, kik érdemlik: hogy erősödjenek hitökben, megemlékeztetvén egyszersmind hogy az illy örömök is, mint ifiúságunk boldog álmai, ha egyszer elmúltak, többé vissza nem térnek. 'S ha néha előkerül is az érzélgés, kimarad az enyhítés öröme, — 's az elhunyt napnak nincs többé szivárványa. Segélj most és örökké: hogy tiszta lelkiességünk adjon csendes nyugtot éjjeleinkre, 's e' kincsünket soha el se is veszítsük. Egész életünknek legyen jelszava igéd, — reménye ígéreteid, 's bizodalma az örök dicsőség... E' hitben teljék el tőlünk ez éjszaka is, 's a' reánk derülő reggel találjon boldogságunkban. Ama nagy reggelen is pedig, melly velünk együtt századokat költ fel alvó lakóival — ne hagyj vigasztalás nélkül!!! Amen.

U. F. Bizonytalan bár minden a' földön, bizonytalan a' bekövetkező éj' sorsa is, sz. Isten! de annyi bizonyos, hogy te atyánk vagy, 's elég ez nekünk. E' hitre eloszlik félelmünk, 's békült lélekkel ajáljuk magunkat ez éjre is gondviselésedbe. Atyánk légy velünk 's oltalmazz. Amen.

Szombaton reggel.

Mennyei Felség, szent Isten. Im elődbe borultak gyermekeid, kiket az áhítatosság vezérle ide, hogy hálát adjanak a' megtartásért, mellyel az elenyészett éjről is megdicsőitetted magad, — hogy mi tovább is örvendhessünk életünknek. Vesztett ugyan a' természet a' maga ékességeiből, 's hüves szellők repitik a' sárgult faleveleket, — nem keres már gyönyörüséget a' természet barátja az elvirult vidéken, de adsz enyhítő érzetet mezőink gyümölcséből, mellyért munkáltunk és imádkoztunk. Megengeded, hogy gyönyörködjünk azokban, mikben az ősz béadta az esztendő tartozását a' barázdákon: mellyek felitták az elhullott verejték cseppeket... Gondoskodtál: hogy a' munkás ne ehezzék meg; 's a' tunya szégyelje meg magát, midőn visszatekint elvesztett napjaira, mellyek többé vissza nem térnek. Szép a' munkásnak, javaiban gyönyörködnie. Nincs gyönyörőség, melly felérne e' szép örömmel. Elenyésznek hiszen azok is, mint minden földiek; de jól esik, hogy tudhatjuk akaratodról miként: „*a' munkásnak a' jutalom nem kegyelem; hanem tartozás*“... Igazságos Isten! most értjük miért akartad, hogy munkáink jutalmából éljünk. Most értjük miért nem szereted a' tunyát és igazságtalan keresőt; 's mezejök pusztá, — sorsuk bizonytalan mint az idő borongása, az ősz fellelegző éjjelein! — Most értjük, miért néztél a' teremtés végén gyönyörködve a' világra, mellyet teremtettél. Megengeded-e nekünk is: hogy majd midőn életünk estvéjén visszagondolunk eltűnt örömeinkre 's tetteinkre: gyönyörködve szemlélhessük azokat? Lesz-e okunk belső meggyőződés szerint sohajtanunk: *ha még elől kezdeném is, megint ez útat kellene tartanom?!* Lám minden hét hanyatlása előnkbe hijja e' gondolatokat és kétségeket. Szent Atyánk! te ott léssz mellettünk a' halál és feltámadás óráin is, 's kezedben lesz érdemünk mérlege. Pótold kegyelemmel fogyatkozásinkat, hogy a' nagy ítélet meg ne emészsen...

Addig pedig légy napjainknak oltalma, érzelmeinknek vezére, hogy el ne tévedjünk a' keresztény hit és remény útáról. Adj kedvet a' reánk bizottakhoz — dolgaink jó kimenetelével, hogy élhessünk javainkkal gyönyörködve a' nap alatt. Tedd tartóssá illy örömünket, 's állj ellent, hogy az el ne kevélyitsen. Győzz meg minden lelkeket, hogy ha csak gondtalan éldeletben kerestük a' föld szerenésjét, elenyésznek örömei, mint a' pásztori hajlékok a' mezőkről, 's pusztán marad utánok lelkünk is, mint leveleitől megfosztatott élő fa; — és a' mit kevélységünkben vesztettünk, nem kél fel többé mint a' mező viránya, mellyen már átmentek az ősz fagyos éjszakái... Juttasd eszünkbe: bár milly dús örökségek birtokosai voltunk a' földön, jövevények vagyunk az égben, ha csak azokra volt gondunk, mik elmúló napok és hetek számára gyűjtenek édes pillanatokat.

Szent Atyánk! nem adhatsz ugyan mindennek földi gazdagságot; mert nem is minden birná el a' földi szerenését; de annyit adj még is, hogy a' ki-munkás volt, ne éhezzék, — ne legyen csufja másoknak, sem neved káromlás a' hitleneknek, kik nem ismerve tégedet, azt mondják az ügyefogyottról: *nincs Isten, ki annak gondját viselje...* Annak, ki hordozta a' nyár hévségét, juttasson enyhületet az ősz. A' ki munkált ifjúságában, vegye hasznát vénségében. Tarts meg édes egybekötötéseink körében, hogy legyen szép számunkra is az élet. Áld meg e' napunkat, hogy rendezhessük el házunkat, 's tegyünk jót: hogy ha ez lészen is utosó szombatunk, készületlenül ne találtassunk... Áld meg az ősz késő munkálódását, hogy őrizze meg hiven a' reá bizottakat: 's a' reá újulandó tavasznak legyen miből felkészítsen egy esztendő... Vezesd figyelmünket utosó végünkre, hogy a' mint akadoz a' plánta-élet körülünk: gyengüljön a' föld szerelme keblünkben, 's érleljük kifejlésre az örök tavasz csiráját. És halálunk ne csak földi szenvedéseinket szüntesse meg, de örök dicsőségre is vigyen. Élőknek és holtaknak birája!

akkor rajtunk, most azokon, kiket e' reggel vég elszenderülésben talált — légyen kegyelmed örökkön örökké!!!.... Amen.

U. F. Gyorsan mulnak életünk napjai, 's magokkal ragadják a' munkássági időt is. Atyánk Istenünk adj segedelmet, hogy az elsiető hetek folytában gazdagodhassunk azon kincsekkel, mellyek szépítik életünket, halálunkat és feltámadásunkat is. Amen.

Szombaton estve.

Nincs hát e' hét többé birtokunkban!!.. Leéltük már óráit; de ez utó perczeket neked szántuk szentelni — szeretetnek Istene, kegyelmes Atyánk a' Jézusban!.. Néked legyenek szentelve a' még hátra lévő pillanatok, a' leéltekért. A' munkába fáradt természet utolsó vidámabb napjait éli, 's éjenként megjárja a' tél az elhagyott mezőket. Mindenfélől intő jelenések vesznek körül, mellyek e' hét elhunyasában még illetőbben hatnak lelkünkre. Az eddig népes mezőkön ülő hallgatagság, sirunk némaságát juttatja eszünkbe — 's e' hetünk lefolyt órái beljebb léptettek halandóságunk sötét völgyébe... Egymásra hullanak az emberek, mint a' fák leeső levelei. A' magas czedrus mint a' törpe fű, enged az időnek 's hullatja kellemét. Mit emberi kéz mivelte is, e' sorsal van környülvéve. A' felhőkbe merengő hajlékok és a' kunyhó is, — mint annyi hangyafészek, ki vannak téve az időnek. Ha csillagok közé helyezzük is büszkeségünket: lefoszlanak a' képzelődés Bábelei. A' hatalmas tettek, mellyek népek és birodalmak felett lármásan vonultak el, mint erőtelen sohajtság, 's a' nagy dicsőség mint gyermeki buborék: — csak egy perc van születésök 's haláluk között. Mit magával hozott, el is viszi a' bujdokló szerencse... Szeretetnek Istene! ezért adtad-e keblünkbe az élet erős szerelmét — és törekedést, hogy reménylve és csalódva jussunk partra, 's még is oda semmi se kísérjen el, abból, a' miért epedtünk — vesződtünk?! Hát minden hiábanvalóság!!.. De itt halljuk szódat: *porok és hamvak*

bölcsesség-e Isten ellen tusakodni!? nem is ellened nyílnak ajkaink. Magunkkal akarunk számolni. Ma egy hetet végzünk be; 's közelget a' nagy óra, útó szombatunk bucsu órája!! — Vajha elértenők az intést, és akkor önként bomlanának fel az élet kötelei, 's mi tartózkodás, vonakodás nélkül követhetnők sorsunkat.

Szent Felség! felrázzák lelkünket e' sötét gondolatok, e' munkás hét utolsó estvéjén... Esedezünk, ne engedd elcsüggedéssé változni a' komoly sejtéseket; hanem fejtsenek ki magas törekedést, mellyen a' föld porából hitünk felemelkedhessék. Ne engedjünk az érzékiségnek, melly árnyékként lengi körül a' halandót, nem hagyván egyebet maga után, mint pillangó szárnya fény-porát. De nem is a' földi szerencse szivárványában lépett békére az ég a' földdel; hanem a' vallás fényes ígéreteiben! Amaz elmulik, mint midőn zivatar üzi a' fénylő felleget: ez örökös követe az örökkévalóságnak az idő birodalmában, hogy pártfogolja az igazságos reményeket. Taníts meg, hogy a' lélek kárával a' testet ne szeressük; munkáljunk az életre, imádkozzunk a' halálra: úgy is mit sem ér végóránkon ha sok kincset birtunk — sokaknak parancsoltunk. A' sok kincs nem heviti fel a' sir hideg kebelét, és imádóinkból alig marad néha egy háládatos, hogy sirunkat megkönyezze: 's különben a' forró könnyek is megfagynak ott; mert ott tél — ott örök hideg van.....

Szent Atyánk! ne engedd felednünk, hogy oda készítnek hanyatló heteink; mire tehát a' kincsek, mellyek vétkes erőlködésbe kerülnek, ha a' gyengülő kezek csakugyan nem bírják végig kitartani a' küszködést, 's elejtik a' világot mint őszi ág a' rajta felejtett gyümölcsöt. Addig pedig a' békövetkező éjet tedd nyugalmassá mindennek, ki segítségül hív, 's annak is ki ezt nem teheti. A' csecsemőt, ki most éli első szombat-estvéjét, ringasd édes álomra az anyai keblen, melly fájdalomosan viraszt egy titkos jövő reményében... Az ifjut midőn belé kábul az érzéki éldeletbe, ihlesd a' menny malasztjával, hogy el ne

játszodja örökös szerencsáját; hanem értse meg: miként a' testiség ígéretei, midőn örökös örömet ígérnek, hazugok és csalárdok... Azoknak kiken élet-gondok, családok sorsa csüng, adj enyhítő érzetet, midőn az övéiktől körülvéve pihenik héti törődésöket, 's adj kárpotló sorsot a' gondos tünődésért 's a' gyermek-nevelés édesen nyelt keservei után. Azoknak, kiken már az élet és ősz idő megnehezedett, nyisd fel a' menny' dicsőségét, hogy legyen ösztönük vég-estvéjüket neked 's lelköknek szentelni... Gyujtsd meg a' hit szövétnekét, hogy legyen vezérül a' szenvedőknek, mint késett útasnak: a' mezőnek tüze 's a' virasztónak ablaka.. Szent Atyánk! kik itt állunk, 's kik egyebütt sohajtnak is hozzád, öleld magadhoz, hogy legyen mindenik bóldog..... Amen.

U. F. Kegyelemnek Istene! Az éj csendes pihenése édesíti meg minden napnak örömét és szerencsáját, 's az élet maga sem bóldog, ha utó estvéjén nem adhat idvezítő nyugalmat. Sz. Atyánk, nyugtass meg testben 's lélekben: ez hanyatlott napunk estvéjén, 's utosó szombatunkon is. Amen.

Ö S Z.

MÁSODIK HÉT.

Hétfőn Reggel.

Rövidülnek napjaink, de nem kegyelmed karjai nagy Isten, Atyánk a' Jézusban! ki gyermekeid felett e' napot és hetet megújítottad, hogy ki ne töröldjék lelkükből a' meggyőződés, melly mind ez ideig vezérgondolatja volt hitünknek, miként te vagy teremtőnk,